

01387

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

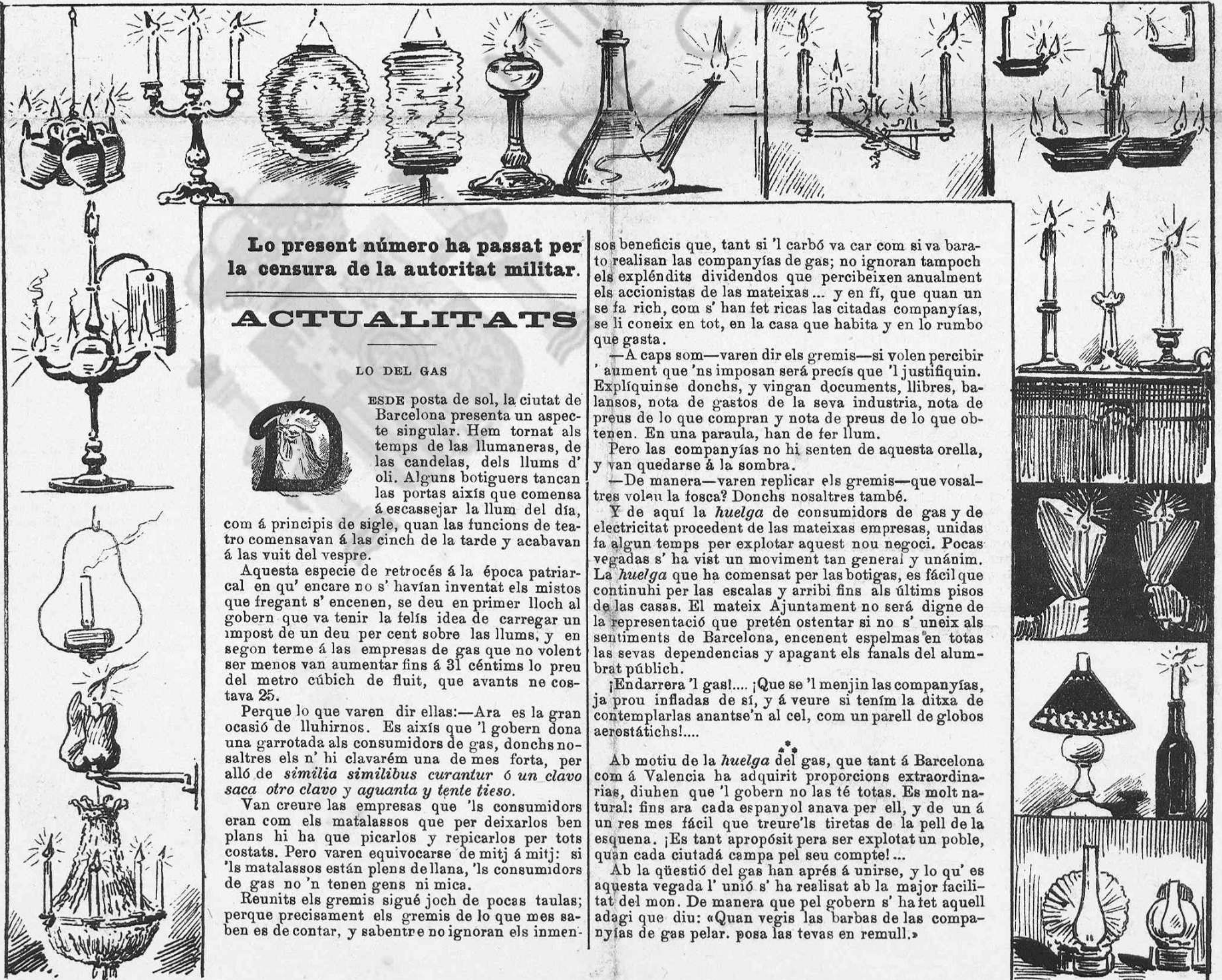
CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Libreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50 Cuba y Puerto Rico, 2.—Estranger, 2'50

SISTEMAS D'ILUMINACIÓ

Lo present número ha passat per la censura de la autoritat militar.

ACTUALITATS

LO DEL GAS

DESDE posta de sol, la ciutat de Barcelona presenta un aspecte singular. Hem tornat als temps de las llumaneras, de las candelas, dels llums d'oli. Alguns botiguers tancan las portas aixís que comensa á escassejar la llum del dia,

com á principis de sigle, quan las funcions de teatro comensavan á las cinch de la tarde y acabavan á las vuit del vespre.

Aquesta especie de retrocés á la época patriarcal en qu' encare no s' havian inventat els mistos que fregant s' encenen, se deu en primer lloch al govern que va tenir la felís idea de carregar un impost de un deu per cent sobre las llums, y en segon terme á las empresas de gas que no volent ser menos van aumentar fins á 31 céntims lo preu del metro cúbich de fluit, que avants ne costava 25.

Perque lo que varen dir ellas:—Ara es la gran ocasió de lluhirnos. Es aixís que 'l govern dona una garrotada als consumidors de gas, donchs nosaltres els n' hi clavarem una de mes forta, per alló de *similia similibus curantur ó un clavo saca otro clavo y aguanta y tente tieso.*

Van creure las empresas que 'ls consumidors eran com els matalassos que per deixarlos ben plans hi ha que picarlos y repicarlos per tots costats. Pero varen equivocarse de mitj á mitj: si 'ls matalassos están plens de llana, 'ls consumidors de gas no 'n tenen gens ni mica.

Reunits els gremis sigué joch de pocas taulas; perque precisament els gremis de lo que mes saben es de contar, y sabentre no ignoran els inmen-

sos beneficis que, tant si 'l carbó va car com si va barato realisan las companyias de gas; no ignoran tampoch els espléndits dividendos que percibeixen anualment els accionistas de las mateixas... y en fi, que quan un se fa rich, com s' han fet ricas las citadas companyias, se li coneix en tot, en la casa que habita y en lo rumbo que gasta.

—A caps som—varen dir els gremis—si volen percibir 'l augment que 'ns imposan será precís que 'l justifiquin. Expliquinse donchs, y vingan documents, llibres, balansos, nota de gastos de la seva industria, nota de preus de lo que compran y nota de preus de lo que obtenen. En una paraula, han de fer llum.

Pero las companyias no hi senten de aquesta orella, y van quedarse á la sombra.

—De manera—varen replicar els gremis—que vosaltres volen la fosca? Donchs nosaltres també.

Y de aquí la *huelga* de consumidors de gas y de electricitat procedent de las mateixas empresas, unidas fa algun temps per explotar aquest nou negoci. Pocas vegadas s' ha vist un moviment tan general y unánim. La *huelga* que ha comensat per las botigas, es fácil que continuhi per las escalas y arribi fins als últims pisos de las casas. El mateix Ajuntament no será digne de la representació que pretén ostentar si no s' uneix als sentiments de Barcelona, encenen espelmes 'en totas las sevas dependencias y apagant els fanals del alumbrat públich.

¡Endarrera 'l gas!... ¡Que se 'l menjin las companyias, ja prou infladas de sí, y á veure si tenim la ditxa de contemplarlas anantse'n al cel, com un parell de globos aerostáticos!...

Ab motiu de la *huelga* del gas, que tant á Barcelona com á Valencia ha adquirit proporcions extraordinarias, diuben que 'l govern no las té totas. Es molt natural: fins ara cada espanyol anava per ell, y de un á un res mes fácil que treure'ls tiritas de la pell de la esquena. ¡Es tant apropósit pera ser explotat un poble, quan cada ciudadá campa pel seu compte!...

Ab la qüestió del gas han après á unir-se, y lo qu' es aquesta vegada l' unió s' ha realisat ab la major facilitat del mon. De manera que pel govern s' ha fet aquell adagi que diu: «Quan vegis las barbas de las companyias de gas pelar. posa las tevas en remull.»

No hi ha temps

que no torni.

Las barbas y 'l tupé, Sr. Sagasta.

Perque no es sols la qüestió del gas la qu' en l' actualitat s' está debatent; n' hi ha un' altra de mes important y de un caràcter mes general, tant qu' en ella hi están interessats no ja sols els consumidors de fluit, sino tots els contribuyents espanyols, y principalment aquells que per falta de medis se n' han de anar al llit á las foscas.

Ens referim á

LO DELS IMPOSTOS DE GUERRA

Lo rich capitalista D. Manuel Girona, tan bon punt va firmarse 'l protocol acudí al govern aconsellantli que renunciés á fer us de las facultats extraordinarias que per imposar exaccions li havian concedit las Corts. Acabada la guerra, 'ls impostos de guerra no tenen rahó de ser. Morta la cuca mort el verí.

De la mateixa opinió han sigut los contribuyents de tota Espanya, y 'ls gremis de Barcelona, en primer terme. En atentas exposicions varen dirigirse al govern, reclamant contra 'ls impostos de guerra: pero en Sagasta qu' es un maula, las anava rebent y no se passí s' prenía la pena de llegirlas, lo que si 'm consta es que donava la callada per resposta.

Els gremis de Barcelona, disgustats per haver sigut objecte de una desatenció tan inmerescuda varen pendre alguns acorts una mica enérgichs; pero avants de posarlos en planta resolueren enviar al govern un ultimatum, que va produhir tot seguit l' efecte de una manxiula, tota vegada que 'n Sagasta va recobrar instantáneament l' us de la paraula.

—M' havia olvidat de contestárloshi. Pero, vosté senyor Larroca, ja 'm farà l' obsequi de cridar als representants dels gremis, y de dirlos'hi qu' en lo próxim Consell de Ministres, ens ocuparem de la seva instancia.

Pero van passant dias, y las resolucions del govern si es que n' ha pres alguna, no son encare conegudas. Van passant dias y s' está espesheint la nuvolada. Sobre 'l govern está pendent la mitja-cana dels botiguers, tant terrible com l' espasa de Damocles.

¿Qué succehirá si la cosa no s' arregla? ¿Qué se jo!... Pero tingas en compte que una huelga casi sempre 'n crida un' altra. Aixís la del gas podria cridar la dels contribuyents. Y aquesta 's pot realisar de una manera molt fácil:—Ves, noy,—dirá qualsevol botiguer á un dels seus dependents:—arribat á l' administració del gas y digas que vingan á tancar el contador, y de pas arribat també á l' administració económica, y digas que 'm donguin de baixa en la contribució, que avuy plego 'l ram, perque en aquest país pagant lo que 's paga no 's pot viure.

Vegin si es senzill. Res d' alterar l' ordre públich. L' asfíxia y sols l' asfíxia. L' asfíxia mata.

Ja sé que 'l govern preten que per mes que s' haja acabat la guerra las conseqüencias de la guerra encare duran. ¡Y lo que durarán!... Ara tenim el problema de la repatriació, demá tindrem el problema dels atrassos, demá passat un' altre problema pel mateix estil. El gep que 'ns han clavat á la esquena es massa gros perque puga llimarlo ni l' acció dels sigles.

Vivim y viurém molt temps en estat de guerra, sino contra 'ls yankees, contra 'ls contribuyents.

Pero 'l país no pot mes, y si hi ha algú, que individualment puga, se desanima al veure que 'ls que hi haurían de posar el coll, no hi posan mes que las úpias com sempre. O sino ¿quin sacrifici han fet els que cobran per donar als que pagan un exemple de patriotisme? S' ha introduhit un petit desqüento en los sous... y res mes.

Pero no es aixó sols lo que 's necessita, sino una reforma general que acabi ab tots los gastos monstruosos, ab tots los empleos inútils, ab todas las pensions y prebendas que 's xuclan el such vital de la nació. Precisa posar coto al desgabell administratiu avuy mes campant que may y als asquerosos despilfarros que fins en aquests moments tan crítichs constituheixen l' única salsa de la política desmoralisadora que s' ha apoderat de aquesta nació desventurada.

Pero ¿es sisquera possible que 'ls governs que 'ns

han arruinat, tan carregats avuy com ahir de vicis, y compromisos de mal género, pugan donar may al país un bon exemple de desinterés, serietat, moralitat y ordre, que li fassi menos insoportables las terribles cargas que pesan sobre 'ls contribuyents y sobre 'l poble en general?

A ¡uf está 'l quid.

Per aixó avuy veyém en l' actitud enérgica dels gremis un petit raig d' esperança, que 's converteix pels mals governs en negrura de preocupació. ¡Tant-de-bó, que aixís com se presentan units en lo que afecta á las sevas butxacas s' hi presentessin també en tot lo que 's relaciona ab la sort de la patria, prenent tothom la part activa que tots los ciutadans dels pobles lliures prenen en la vida pública!

Sols aixís tindria principi la regeneració d' Espanya.

P. K.

RA 's queixa tothom dels impostos y de las gabelas. Lo de sempre: ningú se sent del mal sino quan li arrenca la pell.

Lo millor sería estar alerta y proceder ab energia desde 'l moment que 's disposan á treure 'l ganivet per esmolarlo. Si l' activitat qu' emplean els ciutadans en certs moments apelant á la resistencia passiva, procuressin emplearla, quan son cridats á exercir los seus drets polítichs, no hi hauria cacichs, ni taruguitas ó barateros electorals que logressin tórcer la seva ferma voluntat, y altra molt distinta sería la sort d' Espanya.

S' han rebut nous despatxos de Filipinas referents á desembarchs dels tagalos efectuats á las Visayas. No tots ells s' han fet públichs, y si únicament aquells que donan compte de algun fet d' armas afortunat per las armas espanyolas.

Sempre la mateixa cautela y 'l mateix afany de tapar uns fets que tant interessan al poble espanyol, may siga sino pels diners y per la sanca que li costan.

Quan mes alarmada estava á Madrid l' opinió pública, D. Práxedes va dir als periodistas que havian anat á la Presidencia en busca de noticias:

—Señores: lo de las Visayas no tiene importancia alguna.

Lo mateix digué quan al Baire va ressonar lo primer crit de la insurrecció cubana. Los sublevats no eran mes que quatre dotzenas de bandolers. L' exterminarlos era qüestió de quatre dias.

En Sagasta es un metje que quan diu:—Aquest malfit no té res, no s' alarmin,—lo millor que poden fer es anar á la Funeraria á que li fassin la caixa.

Tot just s' ha comensat á construhir el creuher *Río de la Plata*, y ja la plata corra qu' es un gust.

Per depressa que 's portin els traballs tardará mes de un any á navegar, y ja ha sigut nomenat un tal Gómez Cánovas contador del mateix. Y aquest empleat encare si bé 's mira, tindrà una mica de feyna, contant el sou dels altres que cobrarán sense fer res, esperant que termini la construcció del barco.

Aquí tenen un nou exemple de que aprofitant els escarments rebuts, estém caminant ab pas rápit envers la regeneració de la Marina de guerra. Que vinguin els yankees á veure com ho fem anar, y 's morirán d' enveja.

Una altra prova de que tot marxa com cal.

La vella fragata *Vitoria*, transformada en guardacostas, va fer al Ferrol probas de artilleria, ab uns resultats tan assombrosos, que de bonas á primeras se varen reventar tres canons de gros calibre.

Y ara no tinguin por que ningú reventi á qui 'ls va fer, ni á qui 'ls va pagar per bons sent tan dolents.

Lo qu' es aquí á Espanya no 's reventa mes que al país.

S' han reanudat els traballs de la fàbrica Sedó y C.^a, sense modificarse poch ni gayre las condicions que regían al declararse la huelga.

Es á dir que continuarán per un gran número de teixidors los senmanals de vuit á nou pessetas com á pago de dotze horas de treball quotidiá.

Doném l' enhorabona al acaudalat senador vitalici. Probas com las qu' ell dona de sos elevats sentiments filantrópichs y humanitaris no las ha donadas ningú. Si arriba á conseguir que un treballador, pare de familia, puga viure ab un senmanal de vuit á nou pessetas, bé podrà alabarse de haver obrat un verdader miracle, encare que 'l treballador no s' engreixi. Per lo tant ja pot reservarse un altaret en la capella de la Colonia, perque de aquesta feta, 'l día que 's mori, 'l canonisan.

A Malolos s' ha reunit l' Assamblea nacional dels tagalos insurrectes. Y un de sos primers acorts no saben quin ha sigut? Assignar 75,000 duros anuals al dictador Aguinaldo.

Pero l' Aguinaldo ha retxassat l' assignació, dihent que no volia cobrar un céntim mentres se deguessin pagas al seu exércit.

Aixó ho fan no mes els bárbaros. En los pobles civilisats els que tenen la paella pel mánech procedeixen de una manera molt distinta.

També á n' els portuguesos els han comensat á pendre las colonias.

La de Mozambique convenia á l' Inglaterra y á la Alemania, y han acordat repartírsela com á bonas germanas: Pero aixó sí, la pagan.

En aquest particular s' ha de confessar que la nació portuguesa es mes afortunada que l' espanyola. Portugal se quedarà sense colonias pero ab diners. A nosaltres, en cambi, ens roban las colonias y 'ns fan pagá 'ls gastos del robo.

CARTA DE FORA.—*Sant Antoni de Vilamejor*.—¿Volen ferse cárrech de un modelo de metjes? Aquí vá l cas del Sr. Socas. La població estava sufrint una gran invasió de tifus, y 'l metje Sr. Socas va desapareixer. Va dir que se 'n anava per un dia y no l' hem vist mes. Al anarse'n deixá á alguns malfits graves en lo major abandono, tant que un d' ells va morir poch dias després. Ultimament s' ha sabut que havia anat á establirse á Ripoll. Aquí deixa molt bons recorts. Per un cas grave anaren á buscarlo á las 7 del matí, y ell no tingué á bé llevarse fins á dos quarts de dotze, y aixó que havian continuat enviantli recados y mes recados. En un altre ocasió l' enviaren á buscar del vehí poble de Sant Pere, pero 's trobava fora per tenir la costum de anar cada senmana á Granollers. Al dia següent de bon matí li enviaren nou recado, pero com feya molta calor esperá las 5 de la tarde per emprendre la marxa. De nits no volia llevarse; á las familias pobres no volia visitarlas y á la dispepa ahont vivia tenia dit que no l' cridessin fins á l' hora de dinar. Doném tots aquests detalls perque 'ls ripellesos sápigán á que atenerse.

Un altre dia li explicaré algo del nostre alcalde benemérit. No ho faig avuy per tenir la paraula 'l Sr. Gobernador, á qui se li ha donat coneixement dels fets.

¡OH!

SCOLI—li han preguntat á don Práxedes:—¿d' ahont els treurá 'ls diners lo govern pera cumplir els seus compromisos?

En Sagasta ha fet una mueca y ha arronsat significativament las espatillas. Es la millor fotografia que pot ferse de la situació.

No ho sab.

El govern no sab res: ni d' ahont vé, ni ahont es, ni ahont va.

ELS PLENIPOTENCIARIIS ESPANYOLS Á PARÍS

E. Montero Ríos.

General Cerero.

J. Garnica.

W. Ramírez de Villarrutia.

B. Abarzuza.

Pregúntini lo que vulguin y en tot los passarà lo mateix.
 —¿A quant ascendeixen los gastos de la guerra?
 —¡Oh!... (Arronsament d' espatllas).
 —Els diaris parlan d' una barbaritat de cents milions.
 —¡Oh!
 —¿En qué poden haverse invertit tants diners?
 —¡Oh!
 De lo de la comissió de París es inútil que vulguin enterarsen.
 El govern ignora lo que 'ls americans pretenen, lo que 'ls cubans desitjan y lo que las potencias pensan.
 Y posat á ignorar, es molt possible que hasta ignori lo que pensa ell mateix.
 —¿Cóm se resoldrà lo de Cuba?
 —No ho sabem.
 —¿Se la quedarán tant mateix els Estats-Units?
 —¡Qui sab!
 —¿Qué demanarán els comissionats espanyols respecte á aquest punt?
 —¡Oh!
 Si 'ns girém á Filipinas, encare 'ns quedém més á las foscas.
 El govern no sab si la presa de Manila es legal.
 Ni si en lo protocol hi ha d' anar compresa l' isla de Luzón.
 Ni si 'ns deixarán las Visayas.
 Ni si 'ns ho pendrán tot.
 El problema filipino 's resumeix en un: ¡Oh!... y un bon arronsament d' espatllas.
 ¿Que 'l país esta impacient y desitja sapiguer una cosa ó altra?—¡Oh!...
 ¿Que aquesta situació incolora es tan perjudicial com la mateixa guerra?—¡Oh!...
 ¿Que si al fi hem de despedirnos d' aquellas islas val més que 'ns ho diguin d' una vegada?—¡Oh!...
 Arronsant las espatllas y posant els ulls en blanch quedan contestadas totas las preguntas del país.
 En va es que aquest apremi al govern y li fassi veure 'ls perills de la ministerial ignorancia.
 El govern, com á véurels, ja 'ls veu; pero... no hi ha altra manera de sortir del pas.
 ¿Qué dirá l' infelís, si realment la seva situació no es res mes que una colossal incógnita, que no hi ha per ahónt agafarla?
 —Digui, don Práxedes, ¿quán ens treurá l' impost de guerra?
 —... (Moviment de espatllas).
 —¿El suprimirá aviat?
 —No ho sé.
 —Miri que 'ls contribuyents no podém pagarlo.
 —¡Oh!
 —Miri que ja no sabem cóm ferho!...
 —Estém iguals: jo tampoch.
 —Y donchs ¿qui l' arregla aquest lío?
 Un altre arronsament d' espatllas... y s' han acabat las explicacions.
 Tant es que risquin, com que rasquin, com que preguntin ab anodos, com que cridin pitjor que un carreter quan li volca 'l carro.
 El resultat es sempre 'l mateix.
 El govern no sab res, ni té medi de sapiguer res, ni probablement vol sapiguer res.
 Que passin els dias, que 'ls aconteixements segueixin lo curs que vulguin... y Deu hi fassi més que nosaltres.
 Al país, ab un ¡Oh! se 'l paga.
 Y si ab un ¡Oh! no n' té prou... se n' hi clavan dos.
 La táctica del govern se sembla bastant á la d' un municipal que un dia estava de punt á prop de casa.
 —Guardia—vaig dirti:—¿ahónt viu l' arcaide d' aquest barri?
 —No lo sé.
 —¿Cóm es que deixeu pujar aquell cotxe dalt de l' acera?
 —¡Oh!
 —¿Ahónt es lo carrer del Dos de Mayo?
 —Eso si que...
 —¿Y la plassa del Sol?
 —Tampoco estoy enterado...
 —Y donchs—vaig exclamar empipat:—¿qué es lo que vos sabéu?
 —Yo... únicamente sé que el dia último de mes se cobra.
 FANTÁSTICH.

ULTIMÁTUM

—Vaja, basta de retóricas s' ha acabat la broma, Gas: en l' assumpto del recárrech ¿te n' tornas ó no endetrás? Fésme mala cara, bueno, ja es un dret que 't reconech; pero ¿ferme pessigollas á la butxaca? ¡Si 't crech!
 —Barcelona, jo ho lamento, pero en aquesta qüestió,

t' ho dich ab la ma á la aixeta, no tens gota de raó.
 —¿No? Pues preparat á riure.
 ¡Ja veurás com ballarás quan á cantar jo comensi!
 —¿De veras? ¿Qué cantarás?
 —Escarbat, bum bum, posa oli, posa oli; escarbat, bum bum, posa oli á n' el llum.

Pero ¿tú no reflexionas que 'ls carbons s' han apujat, que 'ls transports están caríssims, que 'ls gastos se m' han doblat?
 —¡Ay, pobre gas, no 't molestis! Ab lo que acabas de dí... los miracles que tú fassis ja me 'ls poden plantá aquí. Suposant que aixó que contas fos extrictament vritat, ¿guardan relació aquests gastos ab l' augment que 'ns has clavat? Alsa, creume, arria velas!...
 —No m' es possible.

—¿Que nó?
 Pues á entonar desseguida aquella antigua cansó:
 Escarbat, bum bum, posa oli, posa oli; escarbat, bum bum, posa oli á n' el llum.

—Barcelona, considera...
 —¡Cá!... No considero ré!
 Veig que m' vens ab un recárrech que m' aixata de plé á plé; veig que m' vols deixar la bossa escurada y sense such, y m' apresto á la defensa y m' espavilo com puch.
 —Es que 'ls carbons...
 —¡Feyna inútil!

¿Que 't creus que jo per ma part, no tinch també 'ls meus gravámens y no ho pago tot més car?
 —Te juro que aixís que pugui...
 —No juris, que no 't creyém.
 ¿Treis ó no treus el recárrech?
 —No pot ser.
 —¿No? Donchs cantém:
 Escarbat, bum bum, posa oli, posa oli; escarbat, bum bum, posa oli á n' el llum.

—Bueno! Al fi aquestas canturias poch á poch s' acabarán, y tornarás á buscarne.
 —¿Aixó 't creus? ¡Ja t' ho dirán A mi 'm costa de posarmhi, pero quan m' hi decidit, ni acabo may els recursos ni 'm falta may l' esperit ¡Pobre de tú que jo veji que dels meus prechs no fas cas, y al últim m' hi formalisi y arribi á exclamar ¡Prou gas!
 —Lo que es per mí...
 —¿Ja puch dirho?
 —Com qu' ets tan terca...
 —¡Está bé!

Quédat ab els teus gasómetros, que de claror ¡ja n' tindré!...
 Escarbat, bum bum, posa oli, posa oli; escarbat, bum bum, posa oli á n' el llum.

C. GUMÁ.

LA COMISSIÓ HISPANO-YANKEE

A titul de curiositat, publiquem lo retrato dels deu comissionats (cinch per banda) que per encárrech del govern de 'n Saggasta y del de 'n Mac-Kinley s' han reunit á París al objecte de arreglar totas las qüestions pendents entre 'l nostre país y la república nort-americana. Lo resultat de la conferencia está de sobras previs: guanyará no 'l que tingui mes rahó, sino 'l que tingui las espatllas mes ben guardadas.

Los traballs van comensar en divendres (mal día) y fins ara poca cosa se n' ha pogut trasllubir. Lo únich que se sab es que 'ls comissionats yankees y 'ls espanyols han menjat junts. En lo menú hi figurava l' arrós de Filipinas, la guayaba y la pinya de Cuba, 'l café de Puerto-Rico y 'ls indispensables cigarros de l' Habana. Com que 'ls comissionats yankees gastavan mes bon apetit que 'ls nostres, s' assegura que desde bon principi van atiparse com uns lladres.

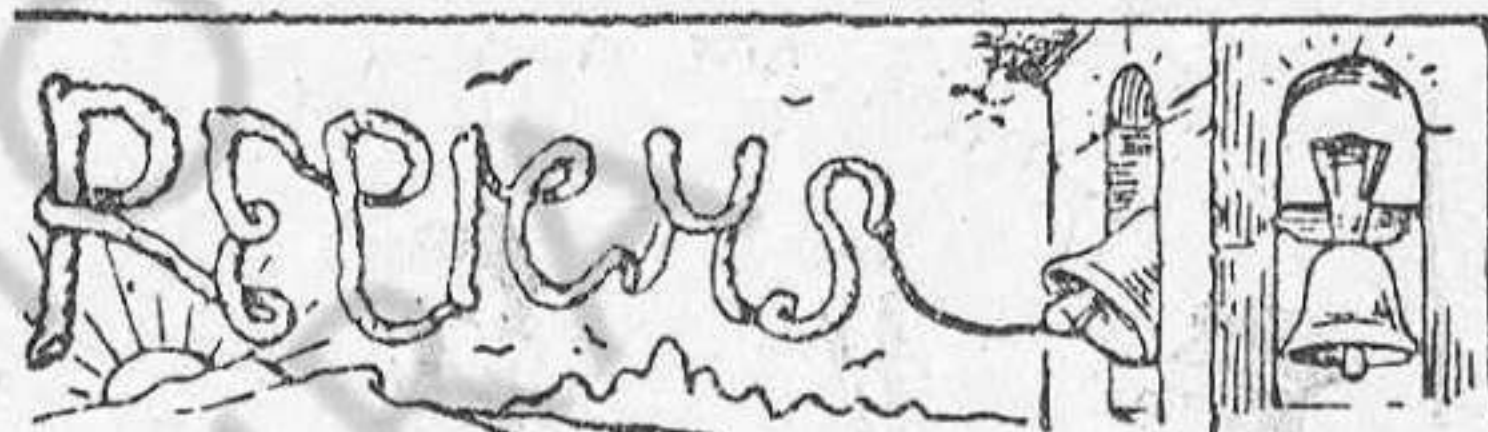
Las reunions de la comissió se celebran en un luxós saló del Ministeri de negocis extrangers de Fransa, y alrederor de una taula cuberta ab un tapet vert... Com á las timbas. Allá, després de una serie de jugadas mes ó menos sospitosas, hi deixarà Espanya 'ls últims restos del seu imperi colonial. No sortiran mes que negras. De Cuba s' quedarán ells el territori y 'ns deixarán la Deuda; de Filipinas se quedarán las islas y 'ns deixarán als frares... tot aixó perque no 's diga que no 'ns deixan alguna cosa.

Los nostres comissionats han anat á París á practicar l' obra de misericordia de donar sepultura als difunts: los comissionats yankees hi han anat ab lo propósit ferm y deliberat de aixecar morts.

Donguin una ullada als retratos y fixinse en una coincidencia molt peluda. Els comissionats yankees tot lo mes usan bigoti: els nostres en cambi ostentan tota la barba.

Probablement será la present l' última ocasió en que podrán lluhirla. O molt m' enganyo, ó han de tornar de París completament afeytats: á pel y á repel.

P. DEL O.

A huelga del gas y alguna altre huelga que 's prepara, 'l govern ha comensat á atribuhirlas á la mano oculta.

Sempre ha de sortir ab la mateixa cansó.

Vaja, que aquí á Espanya tothom las coneix las mans ocultas.

¿Com! D' uhen que no saben quinas son? Els ho vaig á dir. Son las que 's fican á las butxacas dels pobres contribuyents.

Al emperador de la Xina no l' han fet fonedís, conforme 's deya en un principi: s' han limitat á destituhirlo.

Professava ideas massa descabelladas. Entre altres propósits tenia 'l de transformar las pagodas (que son las iglesias xinas) en escolas públicas. Figúrinse, quin atreviment. Com es natural, al clero, á la noblesa, á las classes conservadoras y á tots els que á la Xina tenen alguna cosa per perdre se 'ls van posar los cabells de punta, fins al extrém d' alsarse 'ls las quas en forma de látigo enarbolat.

Y 'l pobre emperador va rebre una sumanta.

Pero, vels'hi aquí que 'l seu primer ministre, qu' era en realitat qui li sugería unas ideas tan estrafalarias, al compendre que anavan á pelarlo, va fugir mes que depressa, refugiantse á bordo de un barco de guerra inglés.

Y ara ja tenim al inglés empenyat en protegir al emperador destituhit fins á reintegrarlo en lo trono; y als russos compromesos ab la emperatriu viuda, y empenyats també en que 'ls inglés no se surtin ab la seva.

Y com que 'ls yankees se posan decididament al costat de Jhon Bull, y 'ls francesos venen obligats á posarse al costat dels russos, y 'ls alemanys, per la seva part farán lo que 'ls convingui, 'm sembla que á la Xina, á l' hora menos pensada hi haurá una trencadissa de porcelana que farà fredat.

Lo mes bonich es que si comensan á alsarse 'ls bastons, de tort ó de través, per davant ó per darrera, directament ó d' esquitllentas, es molt fácil que hi haja també trencadissa á las islas Filipinas, situadas com sab tothom á molt poca distancia del Celest imperi.

ELS PLENIPOTENCIARIS YANKEES Á PARÍS

W. R. Day.

M. White.

W. Reid.

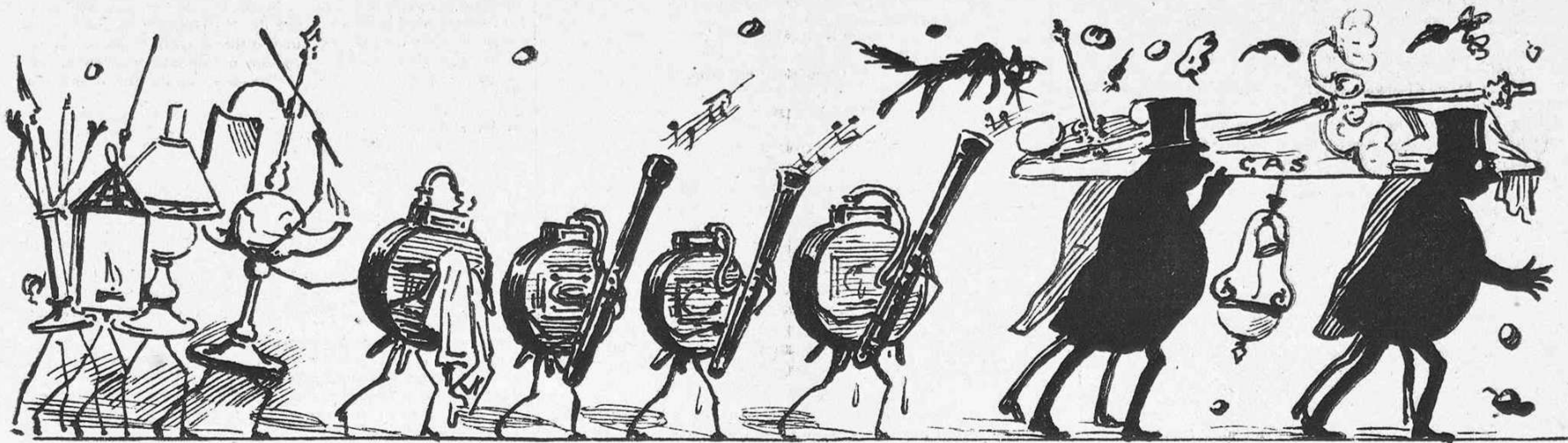
C. K. Davis.

W. P. Frye.

LA QUESTIÓ DEL DIA

L' enterro del gas.

—Jo soch un home petit, pero tinch pensaments grans.»
 ¡Qué dich grans: piramidals!... Figúrnse que ara 's proposa formar una nova esquadra bona de veras, adquirint al extranger barcos que sigan els modelos mes perfectes de ingeniería naval, pera copiarlos després en los nostres arsenals.

Jo crech, que no havent hi á Espanya, lo que hauría de anarse á buscar al extranger, no son pas barcos modelos, sino ministros aptes y que sapiguessin la seva obligació.

Días enrera vaig tenir ocasió de parlar ab un pobre soldat que ha tornat malalt de Cuba. Com tots els que n' arriban va contarme horrors de lo que allí han sofert. L' estat excepcional en que 'ns trobém ens impedeix relatarlos ab tota la cruesa en que 'l pobre soldat ens els contava. No hi hauría medi de averiguar l' inversió detallada dels milions y mes milions qu' Espanya ha donat per la guerra, fins á posar en clar el perquè dels atrasos de las tropas y 'l perquè durant molt temps y en alguns punts de l' isla tinguessin per únich aliment panotxas de blat de moro torradas al caliu?

—Y durant la travessia—li vaig preguntar—que tal varen tractarlos?

—No ho vu'gui saber: á pesar d' estar malalts tots y alguns de molt cuidado, no se 'ns donava á menjar res mes que tocino ab arrós, y per variar arrós ab tocino.

Figúrnse com han de digerir aquest aliment, els ventrells débils dels físichs y dels anémichs.

En cambi 'l seráfich Marqués de las Cinquillas digereix de una manera admirable la quota no gens escassa que gasta l' Estat per cada un dels individuos que s' embarca. Y quants mes se 'n moren pel camí, millor pel piadós Marqués. Els morts se contan per las raccións de arrós y de tocino que s' estalvian.

El pobre soldat va tenir una frasse molt gráfica y al mateix temps horrible.

—No extranyi—va dirme—que torném no mes que ab els ossos y la pell. Feya ja molt temps que entre 'ls uns y 'ls altres se 'ns estavan menjant de viu en viu.

En Cervera volía ser diputat pel Ferrol, passant á ocupar la vacant deixada per l' heróich Villaamil.

Pero aixó no ha sigut possible, per no haverse encare comunicat oficialment al Congrés la mort de aquell mártir dels seus debers patriótics.

Gracias á n' aixó, no podrà dir en Cervera: «Veste'n Anton, que 'l que 's queda ja 's compon.»

Pero res hi pert D. Pasqual ab no ser diputat com pretenia, ni ab no poder cubrir lo seu cos ab la investidura de un company difunt, de un company menos afortunat qu' ell en lo combat de Santiago de Cuba.

Y res hi pert, porque, 'l govern s' ha compromés á nomenarlo senador... y tal vegada senador vitalici, qu' es com si diguessim senador per tots els días de la seva vida.

¡Pobre D. Pasqual! No li faltava mes que aixó. Els yankees van derrotarlo, y ara 'l govern l' enterrará. O sino ja veurán com desde que 'l fassin senador se queda mes mut que un difunt.

Per fi s' ha descubert l' autor verdader del manifest de 'n Polavieja.

Com el general es incapás d' escriure'l, en Canalejas va encarregar-sen.

¡Y encare diuhen que 'l general cristiá voldria ser dictador!

¿Dictador y no sab dictar?

Bah, bah: contentis ab ser amanuense.

Hi ha á Gracia un fabricant, que al veures á sobre l' augment imposat per las empresas de cinch céntims per metro cúbich de gas, va dir:

—Aixó ray! Ja sé qui ho pagarà.

Y en efecte, al día següent va encastar un avis á la paret del seu establiment, manifestant que desde l'día de la fetxa, descontaria senmanalment una pesseta per teler, reservantse 'l dret de reemplaçar als operaris que no s' avinguessin á satisfarla. En quant als que cobran á jornal, haurán de treballar mitja hora mes sense augment de salari.

Aquest fabricant, modelo de homes previsors, deu haverse fet el següent càlcul:

—Com á mí, l' augment, per rahó del consúm de gas, em costaria un dineral, repartiré la ganga entre 'ls méus esclaus blanchs, que las cosas ben repartidas fan goig á tothom. ¡Ells ray que ja están avesats á patir!... Y vaja, que lo mateix se morirán de gana ab una pesseta mes de jornal que ab una pesseta menos.

¡Oh, corren uns industrials que valen tant or com pesan! Y aixó que pesan de una manera, que ab sols deixarse caure sobre 'ls seus obrers, els deixan aixafats, mes plans que las hostias.

Demostracions públicas.

Ja veurán quina broma que s' arma. ¡Y aixó pochos días després de haver publicat l' emperador de Russia aquell famós mensatge á favor del desarmel...

En Montero Rios desde qu' es á París fa 'l paper d' enza. No sols no coneix l' inglés per discutir ab els yankees, pero ni 'l francés tampoch per entendres ab els gabatxos. Aixís son las nostras primeras celebritats políticas.

—Bé ¿y qué?—dirá ell. ¿Per ventura, á cambi del inglés y del francés, no posseheixo á la perfecció dos altres idiomas com son: el castellá y 'l gallego?

Y després suspirant afegirá:

—¡Si no sigüés tan vell, el francés, quan menos, l' aprenia! Pero lo que sento es no tenir l' edat á propósit per aquestas cosas. Y vegin, per aixó precisament al anarme'n á París me 'n hi endut al noy. Com qu' ell es jove, progressará depressa. Té una professora, que desde qu' es aquí no fa altra cosa qu' ensenyarli la llengua. Ja veurán, ja veurán com s' aprofita!

L' Auñón pot dir lo que en Pitarra posava en boca de un personatge dels seus *Singlots poéticos*.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans S. Faló Colausos, R. Homedes, J. Zenitram, Perinyo Güirac, Anapaliv Ll., M. R., Un Amigo, N. Toro, Viola P., Narcís del Toro, C. Cornel-lo, R. Campins, E. S. M. (Nas de Vicari), M. Ainaud, J. Padró, M. Almirall, Miquetas, Irene y Salvadó, y Gendre carrinolo.—Lo que 'ns envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciudadans A. Rosés Maristany, Nen Guirnalda del Masnou, Domingo de Lleyda, J. Fagunya, Coll-tort, J. Gorina Roca, Gonnella poétich, C. G. Redembach, K. Borias W., Dr. Tranquil, Un Catalanista, P. Salom y J. Vives, Pepet de l' Ala, y Un Maltaperench.—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá Cándido Perez. No tó prou interés pel lector.—Antonet del Corral: Aprofitarém alguna cosa.—J. Soler y E.: No 'ns fa 'l pes.—Jafeguí (Tortosa): Lo mateix li dihem.—Jot-flich: Idem.—Pepet de Caldas: La composició 'ns resulta fluixa.—Fidel Delfi: Igual que lo que 'ns envia.—Sejó: Aprofitarém algo, sino per l' Almanach pel periodich.—E. Solé B.: L' article que 'ns remet careix de relleu.—F. Carreras P.: En efecte, la composició es llarga, diluhida y no diu res nou.—General Ginetá: Es inverosímil que un nen de tan pochos anys gastí un estil literari tan format. De manera que l' efecte del article no resulta prou, per la forma que vosté li ha dat.—D. Saló: La composició es una imitació floresca, pero bastant mansa.—R. Domingo: Mirarém de aprofitarho.—Q. Malleu: Va bastant bé.—J. Soler y D.: L' article sobre ser defectuos careix de vigor y sobrietat.—M. Fugés: En la composició s' hi notan algunas incorreccions que la fan inacceptable.—A. M. C.: L' article va bé; l' aprofitarém.—Ramonet R.: Rebut'l envío; gracias.—Quimet Borrrell: Aceptada sa composició.—Batxiller: L' article no 'ns acaba de agradar.—R. Girabon y B.: La composició es fluixa.—J. M. de Oromi d' A.: Al narrar los fets objecte del seu escrit, deuria ferho donant á la prosa algun valor literari.—J. T. y R.: Llástima que algunas incorreccions enlletjeixin la seva composició.—A. Cortina R.: Lo primer vers de sa composició té una silaba de massa: hi ha ademés en ella cada ripi qu' esgarrifa.—Mañá: Queda acceptada.—S. Teixidor: Los dibutxos son mansos.—J. Miralles: Mirarém de aprofitarho.—J. V. R.: Aquesta setmana ha fet tart; mirarém de parlarne la vinent.—M. Garcia: Idem, idem.—J. Durbin: Los versos que 'ns remet careixen de novetat; mil Vegadas s' ha dit lo mateix.—Galán de Llansa: Procurarém aprofitar algun pensament, la traducció no val la pena.—N. Brot de Farigola: Totas dugas van molt bé.—R. Roure: No 'ns acaba de agradar.—M. Jordá: La imitació 'ns va millor que l' altra.—F. Jover P.: L' article está molt bé, pero al escriure'l s' ha olvidat sens dupte que avuy els periódichs han de passar per la censura.—J. G. (Tarrassa): Home, ¡cuidado! hi ha un punt en aquell somni que resulta una mica massa escabros.—R. T. T.: Els versos no van, y en quant á la prosa, d'upto que la censura la deixés passar.—J. Vidal Figuerola: Mirarém de utilitzarho.—Un que ve del Hort: No 'ns fa pessa.—Anton Carrasca: Si no tot, alguna cosa procurarém que hi vaja.—J. Farrés: Ni es sonet, ni es publicable.—J. Aubert Manent: Es fluix.—J. Pujadas Truch: Algo hi anirà.—Aguileta y Epifani: Idem, idem.—J. B. Esteve F.: Queda acceptat.—Carriguiri: Enterats.—F. Comas: La trobém mes propia pel de la Campana que pel de l' Esquella.—Guillem de Roc fort: S' aprofitarà alguna cosa.—F. Llenas: Idem la seva composició.—E. Mestres y Fornas: Los traballs que 'ns remet adoleixen de incorreccions.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.